

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst-terviktekst
01.01.2010
Hetkel kehtiv
RT I 2009, 59, 385

Välja kuulutanud
Vabariigi President
03.12.2009 otsus nr 562

Lepitusseadus

Vastu võetud 18.11.2009

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesoleva seadusega reguleeritakse lepitusmenetlust tsiviilasjades, sealhulgas käesolevas seaduses ettenähtud korras läbiviidud lepitusmenetluse õiguslikke tagajärgi.

(2) Lepitusmenetlus käesoleva seaduse tähenduses on poolte vabatahtlikkusel põhinev tegevus, mille käigus käesoleva seaduse §-s 2 sätestatud erapooletu isik (edaspidi *lepitaja*) toetab lepitusosaliste suhtlust eesmärgiga aidata neil leida vaidlusküsimusele lahendus. Lepitaja võib lepituse asjaolude ja lepitusmenetluse kulgemise põhjal esitada pooltele omapoolse lahenduseettepaneku.

(3) Lepitusmenetlusega tsiviilasjas on tegu juhul, kui vaidlus tuleneb eraõigussuhtest ning on lahendatav maakohtus.

(4) Seaduses sätestatud juhul on lepitusmenetlus kohustuslik kohtueelne menetlus.

§ 2. Lepitaja

Lepitajaks käesoleva seaduse tähenduses on:

- 1) füüsiline isik, kellele pooled on teinud ülesandeks käesoleva seaduse § 1 lõikes 2 kirjeldatud tegevuse. Lepitaja võib tegutseda juriidilise isiku kaudu, olles sellega töö- või muus lepingulises suhtes;
- 2) vandeadvokaat käesoleva seaduse §-s 17 nimetatud juhul;
- 3) notar käesoleva seaduse §-s 16 nimetatud juhul;
- 4) seaduses sätestatud juhul riigi või kohaliku omavalitsuse lepitusorgan.

2. peatükk LEPITAJA KOHUSTUSED

§ 3. Sõltumatus ja erapooletus

(1) Lepitaja peab olema sõltumatu ning lepitusosaliste suhtes erapooletu. Lepitaja ei tohi lepitusmenetlust läbi viia juhul, kui esinevad tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-s 23 nimetatud asjaolud.

(2) Lepitaja ei tohi suunata lepituse käiku viisil, mis loob lepitusosalistes ettekujutuse, nagu oleks lepitaja näol tegu poolte suhtes otsustuspädeva isikuga.

(3) Notarist ja vandeadvokaadist lepitajad lähtuvad lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatule nende ametitegevust reguleerivatest õigusaktidest tulenevatest erapooletuse ning sõltumatuse nõuetest.

§ 4. Lepitusmenetluse konfidentsiaalsus

(1) Lepituslääbirääkimised ei ole avalikud.

(2) Lepitajal on vaikumiskohustus lepitusmenetluse asjaolude suhtes, mis on talle teatavaks saanud kas lepitusmenetluse käigus või väljaspool seda. Kohustus laieneb käesoleva seaduse § 2 punktis 1 nimetatud juriidilisele isikule.

(3) Lepitaja annab andmeid lepitusmenetluse asjaolude kohta ainult lepitusosalistele ja nende esindajatele.

(4) Tunnistajana ülekuulatavale lepitajale ei või talle lepitusmenetluse käigus teatavaks saanud asjaolude kohta küsimusi esitada ega temalt seletust nõuda.

(5) Kohus võib kohustada lepitajat andma andmeid lepitusmenetluse asjaolude kohta neis kohtu menetluses olevates kriminaal-, tsiviil- või haldusajades, milles seda õigustab kaalukas avalik huvi, eeskätt kui on tegu lapse huvide kaitsega või ohuga isiku elule ja tervisele.

(6) Kohtu määruse alusel annab lepitaja lepitusmenetluse asjaolude kohta andmeid uurimisorganitele.

(7) Lepitusosaline või tema õigusjärglane või esindaja võib lepitaja vabastada toimingute saladuses hoidmise kohustusest, esitades selle kohta kirjaliku nõusoleku. Kui lepitusosaline on surnud ning tal ei ole õigusjärglast või kui temaga ühendusse astumine ei ole võimalik, võib kohus vabastada lepitaja saladuse hoidmise kohustusest. Kohus võib lepitaja taotlusel vabastada ta lepitusmenetlusega seotud andmete saladuses hoidmisest ka muudel kaalukatel põhjustel. Avaldus saladuse hoidmise kohustusest vabastamiseks esitatakse lepitaja üldise kohtualluvuse järgi. Kohus lahendab avalduse hagita menetluse korras.

(8) Lepitusmenetluse andmete saladuses hoidmise kohustus laieneb kolmandatele isikutele, kelle valduses on käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmeid sisaldavaid dokumente või kellel on neile juurdepääs, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti. Nimetatud isikud avaldavad lõikes 2 nimetatud andmeid analoogselt lõigetes 3–7 sätestatud, kui muu seadusega ei ole sätestatud teisiti.

§ 5. Suhtlemine lepitusosalistega

(1) Lepitaja võib suhelda lepitusmenetluse käigus kõigi lepitusosalistega koos või igapähega eraldi.

(2) Lepitaja võib talle lepitusosalise poolt lepitusmenetluse aluseks olevate asjaolude kohta antud teavet edastada teisele lepitusosalisele. Lepitaja ei või sellist teavet teisele lepitusosalisele avaldada juhul, kui lepitusosaline andis lepitajale selle teabe koos keeluga seda teisele lepitusosalisele edastada.

§ 6. Samas asjas esindamise keeld

Lepitajal on keelatud esindada lepitusosalist lepitusmenetluse aluseks olevaid asjaolusid käsitlevas muus menetluses.

§ 7. Selgituskohustus

Lepitusmenetlust alustades on lepitaja kohustatud selgitama lepitusosalistele lepitusmenetluse olemust ja õiguslikke tagajärgi ning lepitaja tasustamisega seonduvat.

§ 8. Dokumenteerimiskohustus

(1) Lepitaja on kohustatud lühidalt dokumenteerima lepitusmenetluse kulgemise, sealhulgas fikseerima lepitusmenetluse alguse ja lõpu.

(2) Lepitaja on kohustatud säilitama lepitusmenetluse dokumentatsiooni vähemalt viis aastat.

(3) Notarid ja vandeadvokaadid lähtuvad nende ametitegevust reguleerivates õigusaktides ettenähtud regulatsioonist ametitegevusega seotud dokumentide koostamise, säilitamise ja arhiveerimise kohta.

§ 9. Lepitustasu

(1) Lepitusmenetluse läbiviimise ja sellega seotud kulude eest maksavad lepitusosalised lepitajale kokkulepitud tasu. Lepitaja võib nõuda pooltelt lepitustasu ettemaksu.

(2) Lepitusosalised vastutavad kokkulepitud tasu maksmise eest lepitaja või käesoleva seaduse § 2 punktis 1 nimetatud juriidilise isiku ees solidaarselt. Lepitusosalised teineteise kulusid ei hüvita, välja arvatud, kui nad lepivad kokku teisiti.

(3) Kui lepitusmenetlus viiakse läbi kohtumenetluse raames, reguleerivad hilisemat kulude jaotumist poolte vahel tsiviilkohtumenetluse seadustiku normid.

§ 10. Vastutus

(1) Lepitaja ja käesoleva seaduse § 2 punktis 1 nimetatud juriidiline isik vastutavad käesoleva seaduse 2. ja 3. peatükis sätestatud tingimuste süülisest rikkumisest tekkinud kahju eest solidaarselt.

(2) Lepitaja ja käesoleva seaduse § 2 punktis 1 nimetatud juriidiline isik ei vastuta lepitusmenetluse käigus sõlmitud ebasoodsa kokkuleppe tõttu lepitusosalisele tekkinud kahju eest või kokkuleppe sõlmimata jäämise tõttu lepitusosalisele tekkinud kahju eest, välja arvatud juhul, kui sellise kahju on põhjustanud lepitusmenetluse tingimuste rikkumine lepitaja või § 2 punktis 1 nimetatud juriidilise isiku poolt.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud lepitusosalise kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

3. peatükk

LEPITUSMENETLUSE KÄIK

§ 11. Lepitusmenetluse algus ja lõpp

(1) Lepitusmenetlus algab, kui lepitusosalised on jõudnud kokkuleppele asja lahendamises lepitaja juures ning lepitaja on alustanud lepitusmenetluse läbiviimist. Lepitusmenetlus loetakse alanuks ka käesoleva paragrahvi lõike 2 esimeses lauses sätestatud juhul.

(2) Kui kohus on suunanud isikud asja lahendamiseks lepitajat kasutama, võib lepitaja ühe poole taotlusel tegutseda käesoleva seaduse § 12 lõigete 3 ja 4 kohaselt, et selgitada välja teise poole valmisolek osaleda lepitusmenetluses. Lepitaja võib sel viisil tegutseda ka siis, kui isikut ei ole tema juurde suunanud kohus.

(3) Lepitusmenetlus loetakse lõppenuks juhul, kui:

- 1) lepitusosalised jõuavad lepitusmenetluse käigus kokkuleppele;
- 2) lepitusosaline avaldab tahet lepitusmenetlus katkestada;
- 3) lepitaja katkestab lepitusmenetluse käesoleva paragrahvi lõikes 4 või 5 nimetatud juhul.

(4) Lepitaja võib lepitusmenetluse katkestada üksnes mõjuval põhjusel, eelkõige juhul, kui kokkuleppe saavutamine lepitusosaliste vahel on vähe tõenäoline või kui kõiki asjaolusid arvesse võttes ja lepitusosaliste huve kaaludes ei või oodata, et lepitaja jätkaks lepitusmenetlust, või kui juhtum ei sobi olemuslikult lepitusmenetluseks.

(5) Kui lepitajale tasumiseks on isikule antud riigipoolset menetlusabi, võib lepitaja lugeda lepitusmenetluse lõppenuks juhul, kui lepitusmenetluse algusest on möödunud vähemalt kolm kuud.

§ 12. Lepitusmenetluse edutuse tõend

(1) Lepitusosalise soovil väljastab lepitaja dokumendi, mis kinnitab lepitusmenetluse edutust (edaspidi *tõend*).

(2) Tõend väljastatakse juhul, kui lepitusmenetlus loetakse lõppenuks vastavalt käesoleva seaduse § 11 lõike 3 punktile 2 või 3.

(3) Kohtu poolt lepitaja juurde suunatud isiku taotlusel väljastab lepitaja tõendi ka juhul, kui:

- 1) lepitaja poole on pöördunud üks pooltest;
- 2) lepitaja on teinud kõik, et teavitada teist poolt soovist viia läbi lepitusmenetlus, edastades talle teate lepituslääbirääkimiste aja ja koha kohta;
- 3) teine pool teatab, et ei soovi menetluses osaleda, või jätab mõjuva põhjuseta lepituslääbirääkimistele ilmutata või näitab oma käitumisega muul viisil soovimatust osaleda lepitusmenetluses.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 2 nimetatud teade edastatakse teisele poolele lepitaja juurde ilmunud isiku nimetatud või lepitajale teadaoleval aadressil tähitud kirjaga.

§ 13. Kokkuleppe saavutamine

(1) Lepitaja formuleerib lepitusosaliste soovil kirjalikult kokkuleppe, mille lepitusosalised ja lepitaja allkirjastavad.

(2) Lepitusosaliste soovil tõestab lepitusmenetluse läbiviinud notar saavutatud kokkuleppe tõestamiseseaduses ettenähtud korra kohaselt.

§ 14. Täitedokument

(1) Käesoleva seaduse § 2 punktides 2 ja 3 nimetatud lepitaja vahendusel toimunud lepitusmenetluse tulemusel sõlmitud kokkuleppe tunnistas täidetavaks maakohus vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-le 627¹, tingimusel, et see on sõlmitud varalise nõude kohta. Kokkuleppe mittevaralise nõude kohta tunnistas maakohus täidetavaks üksnes juhul, kui lepitusosalised võivad vaidluse eseme suhtes sõlmida kompromissi. Kokkulepet, mille esemeks on eluruumi üürilepingu kehtivuse ja ülesütleamise ning eluruumi vabastamise vaidlus, kohus ei kinnita.

(2) Maakohus võib käesoleva seaduse § 2 punktis 1 nimetatud isiku vahendusel sõlmitud kokkuleppe täidetavaks tunnistada vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-le 627².

(3) Käesoleva seaduse § 2 punktides 2 ja 3 nimetatud lepitaja vahendusel toimunud lepitusmenetluse tulemusel varalise nõude kohta sõlmitud kokkuleppe tõestab notar lepitusosaliste taotluse alusel tõestamisseaduses sätestatud korras koos võlgniku kohustusega alluda kohesele sundtäitmisele. Notar kontrollib, kas kokkulepe on sõlmitud lepitusmenetluse tulemusel.

(4) Käesoleva seaduse § 2 punktides 2 ja 3 nimetatud lepitaja vahendusel toimunud lepitusmenetluse tulemusel mittevaralise nõude kohta sõlmitud kokkuleppe koos võlgniku kohustusega alluda kohesele sundtäitmisele tõestab notar üksnes juhul, kui lepitusosalised võivad vaidluse eseme suhtes sõlmida kompromissi. Notar kontrollib, kas kokkulepe on sõlmitud lepitusmenetluse tulemusel.

(5) Käesoleva seaduse § 2 punktides 2 ja 3 nimetatud lepitaja vahendusel toimunud lepitusmenetluse tulemusel sõlmitud kokkulepet, mille esemeks on eluruumi üürilepingu kehtivuse ja ülesütleamise ning eluruumi vabastamise vaidlus, notar täidetavaks ei tunnista. Notar kontrollib, kas kokkulepe on sõlmitud lepitusmenetluse tulemusel.

(6) Kui kokkulepe on sõlmitud ajal, kui samas asjas on pooleli kohtumenetlus, võivad lepitusosalised vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-le 430 lasta kokkuleppe kinnitada kompromissina asja arutanud kohtus.

§ 15. Aegumine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud lepitusmenetlus on käsitletav tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 160 lõike 2 punktis 4 nimetatud kohtueelse menetlusena.

(2) Käesolevas seaduses sätestatud lepitusmenetlus on käsitletav läbirääkimistena tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 167 tähenduses.

4. peatükk

NOTAR JA VANDEADVOKAAT LEPITAJANA

§ 16. Notar lepitajana

(1) Notari avalduse alusel registreerib Notarite Koda notari lepitajana. Andmed lepitajana tegutseda soovivate notarite kohta edastatakse valdkonna eest vastutavale ministrile.
[RT I, 29.06.2014, 109- jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist „justiitsministrile” sõnadega „valdkonna eest vastutavale ministrile”.]

(2) Notarite Koda ja Justiitsministeerium avaldavad andmed notaritest lepitajate kohta oma veebilehel.

(3) Notari poolt lepitustegevuse läbiviimise suhtes, sealhulgas selle tegevusega kaasneva varalise vastutuse suhtes, kohaldatakse lisaks käesolevale seadusele notari ametitegevust reguleerivate õigusaktide sätteid.

(4) Notar võib lepituse läbiviimisest keelduda. Kui notar on asunud lepitust läbi viima, võib ta selle läbiviimise katkestada üksnes seaduses sätestatud juhul, sealhulgas käesoleva seaduse § 11 lõigetes 4 ja 5 nimetatud juhul.

§ 17. Vandeadvokaat lepitajana

(1) Vandeadvokaat võib tegutseda lepitajana käesoleva seaduse mõistes, kui ta on esitanud Eesti Advokatuuri juhatusel vastavasisulise avalduse. Andmed lepitusteenust osutada soovivate vandeadvokaatide kohta edastatakse valdkonna eest vastutavale ministrile.
[RT I, 29.06.2014, 109- jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist „justiitsministrile” sõnadega „valdkonna eest vastutavale ministrile”.]

(2) Eesti Advokatuur ja Justiitsministeerium avaldavad andmed vandeadvokaatidest lepitajate kohta oma veebilehel.

(3) Vandeadvokaadi lepitajana tegutsemise suhtes, sealhulgas selle tegevusega kaasneva varalise vastutuse suhtes, kohaldatakse lisaks käesolevale seadusele advokaadi ametitegevust reguleerivate õigusaktide vastavaid sätteid.

§ 18. Järelevalve

(1) Notari lepitajana tegutsemise üle teostab järelevalvet valdkonna eest vastutav minister vastavalt notariaadiseaduses ja notari distsiplinaarvastutuse seaduses sätestatud notari ametitegevuse järelevalve regulatsioonile.

(2) Vandeadvokaadi lepitajana tegutsemise üle teostavad järelevalvet Eesti Advokatuur ja valdkonna eest vastutav minister vastavalt advokatuuriseaduses sätestatud advokaadi kutsetegevuse järelevalve regulatsioonile.

[RT I, 29.06.2014, 109- jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel lõigetes 1 ja 2 asendatud alates 2014. aasta 1. juulist „justiitsminister” sõnadega „valdkonna eest vastutav minister”.]

5. peatükk

MENETLUS LEPITUSORGANIS

§ 19. Lepitusorgan

(1) Lepitusorgan käesoleva seaduse tähenduses on õigusaktis sätestatud riigi või kohaliku omavalitsuse organi juures asuv üksus, mis tegutseb lepitajana käesoleva seaduse § 1 lõikes 3 nimetatud valdkonnas.

(2) Käesolevas peatükis sätestatud menetluskorda kohaldatakse lepitusorganis toimuvale menetlusele juhul, kui see on sätestatud lepitusorgani tegevust reguleerivas õigusaktis. Menetluskorda kohaldatakse lepitusorgani tegevust reguleerivas õigusaktis sätestatud erisustega.

(3) Lepitusmenetlust läbiviiva isiku suhtes kohaldatakse käesoleva seaduse § 3.

(4) Lepitusmenetluse konfidentsiaalsusele kohaldatakse käesoleva seaduse § 4.

§ 20. Pöördumine lepitusorgani poole

(1) Lepitusorganisse pöörduv isik (edaspidi *avaldaja*) esitab lepitusorganile kirjaliku avalduse, kus on märgitud:

- 1) avaldaja nimi, elukoht ja muud kontaktandmed;
- 2) teise poole nimi ja elu-, asu- või tegevuskoht;
- 3) vaidluse aluseks olevad asjaolud;
- 4) avaldaja poolt taotletu ning asjaolud, millega ta oma taotlust põhjendab.

(2) Avaldusele võib lisada dokumentaalseid tõendeid, sealhulgas teise poolega peetud seniste läbirääkimiste käiku kajastavaid dokumente, nagu teise poole vastus avaldaja taotlusele.

(3) Avaldaja võib avalduses välja pakkuda omapoolse lepitusettepaneku.

(4) Kui avaldajal on esindaja, lisatakse avaldusele esindaja volikiri.

§ 21. Avalduse menetlusse võtmisest keeldumine

- (1) Lepitusorgan ei võta avaldust menetlusse, kui:
- 1) vaidluse lahendamine ei kuulu tema pädevusse või
 - 2) samas vaidluses on jõustunud kohtuotsus.

(2) Avalduse menetlusse võtmisest keeldumisest ja selle põhjusest teavitatakse viivitamata avaldajat.

(3) Kui avaldus ei sisalda kõiki vajaminevaid andmeid, annab lepitusorgan tähtaja nende esitamiseks. Kui avaldaja neid määratud tähtaja jooksul ei esita, võib lepitusorgan keelduda asja menetlemast, teavitades sellest avaldajat.

§ 22. Lepitusmenetluse alustamine

(1) Pärast avalduse menetlusse võtmist edastab lepitusorgan avalduse ärakirja viivitamata avalduses märgitud teisele poolele ning annab mõistliku tähtaja kirjaliku vastuse esitamiseks. Vastuses võetakse seisukoht avalduses sisalduvate väidete ja võimaliku lepitusettepaneku kohta.

(2) Seaduses sätestatud juhtudel ja korras võib lepitusorgan poolt kohustada menetluses osalema.

(3) Lepitusorgan selgitab teisele poolele asjaolusid, mis on seotud menetluse lepitusliku iseloomu, selle tulemuste õigusliku siduvuse ning menetluses osalemise kohustuslikkusega.

(4) Vastuses võib teine pool teha ettepanekuid vaidluse lahendamiseks kokkuleppe sõlmimise teel.

(5) Lepitusorgan edastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud vastuse ärakirja avaldajale. Avaldaja teatab määratud tähtaja jooksul lepitusorganile, kas ta nõustub teise poole pakutud lahendusettepanekuga.

(6) Kui avaldaja ja teine pool nõustuvad käesoleva seaduse § 20 lõikes 3 või käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud ettepanekuga, vormistab lepitusorgan kirjalikult pooltevahelise kokkuleppe vastavalt käesoleva seaduse §-le 26.

§ 23. Lepituskohtumine

(1) Kui avaldaja ja teine pool ei ole kokkulepet saavutanud vastavalt käesoleva seaduse § 22 lõikele 6, korraldab lepitusorgan poolte lepitamiseks kohtumise, kus osalevad avaldaja ja teine pool või nende esindajad. Esindaja võib poole asemel kohtumisel osaleda üksnes siis, kui tal on volitus lepituskokkuleppe sõlmimiseks.

(2) Lepitusorgan määrab kohtumise toimumise aja ja koha ning saadab avaldajale ja teisele poolele kutsed. Kui poole kohaleilmumine on kohustuslik, tuleb seda ja kohtumisele ilmumata jätmise tagajärgi poolele kutses selgitada. Kohtumine korraldatakse ühe kuu jooksul avalduse esitamisest arvates. Põhjendatud juhtudel võib seda aega pikendada.

(3) Poole põhjendatud taotlusel või muul olulisel põhjusel võib käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tähtaeg olla pikem.

(4) Lepitusmenetluse käigus toimuv kohtumine on kinnine.

(5) Kohtumist juhatab lepitusorgani määratud isik, kes kuulab ära poolte väited ning tutvub esitatud dokumentide ja muude tõenditega.

§ 24. Erialaasjatundjad ja tunnistajad

(1) Poole soovil ning tingimusel, et lepitusorgan peab seda otstarbekaks, võidakse tellida erialaasjatundjalt vaidluse asjaolude selgitamiseks ekspertiis. Lepitusorgan võib selle kohta ära kuulata teise poole arvamuse.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud korras võidakse kutsuda lepituskohtumisele ja ära kuulata tunnistajad ning erialaasjatundjad.

(3) Tunnistaja- ja ekspertiisikulud tasuvad pooled ette. Kui kokku ei lepita teisiti, tasub kulud pool, kelle taotlusel tunnistaja või erialaasjatundja menetlusse kaasati.

§ 25. Vaidluse lahendamise ja lepituskokkuleppe sõlmimise ettepanek

(1) Kui pooled ei suuda jõuda lepituskohtumisel kokkuleppele, võib lepitusorgan esitada pooltele lepitusettepaneku, kui see on tema hinnangul konkreetse vaidluse asjaolusid arvestades mõistlik. Lepitusorgan selgitab pooltele lepitusettepaneku sisu.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ettepaneku võib pooltele esitada ka pärast lepituskohtumist. Sellisel juhul teatab lepitusorgan lepituskohtumisel tähtaja, mille jooksul lepitusettepanek pooltele edastatakse.

(3) Kui see on vaidluse ja lepitusmenetluse asjaolusid arvestades mõistlik ja õiglane, võib lepitusorgan lepitusettepanekus teha pooltele ettepaneku hüvitada mõistlikud ekspertiisi-, tõlgi- ja tunnistajakulud, mille on teinud või peab tegema teine pool.

(4) Lepitusorgan selgitab pooltele käesoleva seaduse §-s 26 sätestatud lepituskokkuleppe kinnitamise õiguslikku tähendust.

(5) Pooled võivad kümne tööpäeva jooksul lepitusorgani ettepaneku saamisest arvates või lepitusorgani määratud muu pikema tähtaja jooksul esitada ettepaneku kohta oma seisukoha, mis väljendab nõustumist või mittenõustumist. Seisukoha esitamata jätmist käsitatakse ettepanekuga mittenõustumisena.

(6) Kui pooled ei ole väljendanud oma nõustumist lepitusettepanekuga käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud tähtaja jooksul, sedastab lepitusorgan, et kokkulepet ei saavutatud, ning teeb selle asjaolu pooltele teatavaks.

§ 26. Kokkuleppe kinnitamine

Kui pooled nõustuvad lepitusettepanekuga, kinnitab lepitusorgan kokkuleppe ja teeb selle pooltele kirjalikult teatavaks, edastades neile kokkuleppe ärakirjad.

§ 27. Lepitusmenetluse lõppemine

(1) Lepitusorgan peab lepitusmenetlust lõppenuks:

- 1) kui pool avaldab lepitusorganile soovi menetlus katkestada;
- 2) kui poole käitumisest ilmneb tema soovimatus menetluses osaleda, eelkõige, kui ta ei esita lepitusorganile kirjalikku vastust määratud tähtaja jooksul, jätab mõjuva põhjuseta tegemata menetlustoimingu või takistab lepitusmenetluse korraldamist muul viisil;
- 3) käesoleva seaduse § 25 lõikes 6 nimetatud juhul;
- 4) käesoleva seaduse §-s 26 nimetatud juhul.

(2) Lepitusorgan teavitab pooli käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud juhtudel lepitusmenetluse lõppemisest.

(3) Kui isikut on seaduses sätestatud juhtudel ja korras kohustatud lepitusmenetluses ja ka lepituskohtumisel osalema, siis ei või käesoleva paragrahvi lõike 1 punktide 1 ja 2 alusel lepitusmenetlust lõpetada enne, kui lepitusorgan on käesoleva seaduse § 25 lõike 1 kohaselt esitanud lepitusettepaneku.

§ 28. Kokkuleppe täitmine

(1) Lepitusorgani kinnitatud kokkuleppe on pooltele täitmiseks kohustuslik. Kokkuleppe täidetakse 30 päeva jooksul kokkuleppe ärakirja edastamise päevale järgnevast päevast arvates, kui kokkuleppes ei ole määratud teist tähtaega.

(2) Kui kokkulepet ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja jooksul täidetud, võib pool esitada lepitusorgani kinnitatud kokkuleppe kohtutäiturile täitmiseks täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

§ 29. Kohtusse pöördumine

(1) Kui lepitusmenetlus on katkestatud või kui lepitusorgan on sedastanud, et kokkuleppele ei ole jõutud, on poolel õigus pöörduda oma õiguste kaitseks kohtusse.

(2) Pool võib lepitusorgani kinnitatud kokkuleppe kohtus vaidlustada juhul, kui lepitusorgan on oluliselt rikkunud lepitusmenetluse normi ja see rikkumine mõjutas või võis mõjutada kokkuleppe sisu.

(3) Avalduse lepitusorgani poolt lepitusmenetluse normi olulise rikkumise tuvastamiseks võib esitada lepitusorgani asukohajärgsele maakohtule 30 päeva jooksul kokkuleppe kinnitamise teatavakstegemisest arvates. Avaldus vaadatakse läbi hagita menetluses.

(4) Kui kohus tuvastab lepitusorgani poolt lepitusmenetluse normi olulise rikkumise, mis mõjutas või võis mõjutada kokkuleppe sisu, loetakse lepitusorgani kinnitatud kokkuleppe tühiseks ning poolel on õigus kohtumääruse jõustumisest alates pöörduda oma õiguste kaitseks kohtusse.

6. peatük **RAKENDUSSÄTTED**

§ 30. Advokatuuriseaduse (RT I 2001, 36, 201; 2009, 1, 1) § 41 lõike 1 punktis 6 asendatakse sõna «lepitajana» sõnadega «lepitusseaduses sätestatud korras lepitajana».

§ 31. Autoriõiguse seaduses (RT I 1992, 49, 615; 2008, 59, 330) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 87 lõike 1 punktis 4¹ asendatakse sõnad «lahendab käesoleva seaduse» sõnadega «lahendab lepitamise teel lepitusseaduses sätestatud korras käesoleva seaduse»;

2) paragrahvi 87 lõike 1¹ esimene lause loetakse kolmandaks lauseks ja lõikele lisatakse uued esimene ja teine lause järgmises sõnastuses: «Autoriõiguse komisjon on lepitusorgan lepitusseaduse § 19 tähenduses. Komisjonis toimivale menetlusele kohaldatakse lepitusseaduse sätteid käesolevas seaduses sätestatud erisustega.»;

3) paragrahvi 87 lõige 1² tunnistatakse kehtetuks;

4) paragrahvi 87¹ lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(3) Kui kollektiivse esindamise organisatsioon ja kasutaja ei ole saavutanud kokkulepet, on ühel või mõlemal poolel õigus pöörduda vaidluse lahendamiseks lepitaja poole. Lepitajaks võib olla autoriõiguse komisjon või poole valitud üks või mitu isikut, kes vastavad lepitusseaduse §-s 3 toodud tingimustele. Menetlusele kohaldatakse lepitusseaduse sätteid käesolevas seaduses sätestatud erisustega.»

§ 32. Rahvusvahelise eraõiguse seaduses (RT I 2002, 35, 217; 2004, 37, 255) tehakse järgmised muudatused:

1) seadust täiendatakse §-ga 48 järgmises sõnastuses:

«§ 48. Kohaldamisala

(1) Käesolevas peatükis sätestatud kohaldatakse üksnes niivõrd, kui võrd Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 864/2007 lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta ei ole sätestatud teisiti.

(2) Kannatanu võib kasutada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määruse artikliga 7 talle antud õigust valida selle riigi õiguse kohaldamine, kus kahju tekkimise aluseks olev tegu tehti või sündmus toimus, üksnes esimeses kohtuastmes kuni esimese kohtuistung lõpuni või kuni kirjaliku eelmenetluse lõpuni.»;

2) senine § 48 loetakse §-ks 48¹.

§ 33. Riigilõivuseaduse (RT I 2006, 58, 439; 2009, 48, 321) § 56 täiendatakse lõikega 22 järgmises sõnastuses:

«(22) Avalduse esitamisel kokkuleppe täidetavaks tunnistamiseks tsiviilkohtumenetluse seadustiku 62¹. peatükis sätestatud korras või lepitusseaduse §-s 26 sätestatud lepitaja vahendusel sõlmitud kokkuleppe kehtetuks tunnistamiseks tasutakse riigilõivu 1000 krooni.»

§ 34. Tsiviilkohtumenetluse seadustikus (RT I 2005, 26, 197; 2009, 30, 178) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 4 lõiget 4 täiendatakse kolmanda lausega järgmises sõnastuses: «Kui kohtu hinnangul on see kohtuasja asjaolusid ning senist menetluskäiku arvestades asja lahendamise huvides vajalik, võib ta kohustada pooli osalema lepitusseaduses sätestatud lepitusmenetluses.»;

2) seadust täiendatakse §-ga 121¹ järgmises sõnastuses:

«§ 121¹. Lepitusmenetluse tulemusel sõlmitud kokkuleppe täidetavaks tunnistamise asjad

Lepitusseaduse § 14 lõikes 1 nimetatud lepitusmenetluse tulemusel sõlmitud kokkuleppe tunnistab täidetavaks kohus, kelle tööpiirkonnas lepitusmenetlus toimus.»;

3) paragrahvi 144 täiendatakse punktiga 8 järgmises sõnastuses: « 8) lepitusmenetluses osalemise kulud juhul, kui kohus on kohustanud pooli osalema selles vastavalt käesoleva seaduse § 4 lõikele 4 või kui on tegu kohustusliku kohtueelse lepitusmenetlusega vastavalt lepitusseaduse § 1 lõikele 4.»;

4) paragrahvi 180 lõiget 1 täiendatakse punktiga 7 järgmises sõnastuses:

« 7) vabastatakse Eesti Vabariigi arvel osaliselt või täielikult lepitusmenetluse kuludest käesoleva seadustiku § 4 lõikes 4 sätestatud juhul.»;

5) seadust täiendatakse peatükiga 62¹ järgmises sõnastuses:

«62¹. peatükk

LEPITAJA VAHENDUSEL SÕLMITUD KOKKULEPPE TÄIDETAVAKS TUNNISTAMINE

§ 627¹. Lepitusseaduse § 2 punktides 2 ja 3 nimetatud lepitaja vahendusel sõlmitud kokkuleppe täidetavaks tunnistamise avalduse esitamine

(1) Avalduse lepitusseaduse § 14 lõikes 1 nimetatud lepitusmenetluse tulemusel sõlmitud kokkuleppe täidetavaks tunnistamiseks esitavad kas kõik lepingupooled või üks lepingupool, lisades avaldusele teiste lepingupoolte kirjalikud nõusolekud.

(2) Kohus tunnistab kokkuleppe täidetavaks, tehes selle kohta määruse.

(3) Kohus ei tunnista kokkulepet täidetavaks juhul, kui:

- 1) kokkulepe väljub lepitusseaduse § 14 lõikes 1 kehtestatud piiridest;
- 2) kokkulepe on vastuolus heade kommetega või seadusega või rikub olulist avalikku huvi;
- 3) kokkulepet ei ole võimalik täita.

(4) Lepingupool võib esitada määruskaebuse määruse peale, millega kohus jättis lepitusmenetluse tulemusel saavutatud kokkuleppe kas täielikult või osaliselt täidetavaks tunnistamata. Määruskaebuse esitamise tähtaeg on 30 päeva määruse kättetoimetamisest arvates.

§ 627². Muu isiku vahendusel sõlmitud kokkuleppe täidetavaks tunnistamise avalduse esitamine

(1) Kohus võib käesoleva seaduse §-s 627¹ sätestatud eeldustel ja korras täidetavaks tunnistada lepitusseaduse § 2 punktis 1 nimetatud teovõimelise füüsilise isiku, kelle isiku- ja iseloomuomadused tagavad tema erapooletuse ning sõltumatuse, vahendusel sõlmitud kirjaliku kokkuleppe.

(2) Kohus korraldab asja lahendamiseks kohtuistungil ning kuulab ära lepitusmenetluse pooled ja lepitaja.

(3) Kohus kontrollib, kas lepitusmenetlus viidi läbi erapooletult ja ausalt, lähtudes lepitusseaduses sätestatud põhimõtetest.

(4) Lepingupool võib esitada määruskaebuse määruse peale, millega kohus jättis lepitusmenetluse tulemusel saavutatud kokkuleppe kas täielikult või osaliselt täidetavaks tunnistamata. Määruskaebuse esitamise tähtaeg on 30 päeva määruse kättetoimetamisest arvates.»

§ 35. Täitemenetluse seadustiku (RT I 2005, 27, 198; 2009, 51, 349) § 2 lõiget 1 täiendatakse punktidega 24 ja 25 järgmises sõnastuses:

« 24) lepitusmenetluse käigus sõlmitud ning tsiviilkohtumenetluse seadustiku 62¹. peatükis sätestatud korras kinnitatud ja täidetavaks tunnistatud kokkulepe;

25) lepitusseaduse §-s 26 sätestatud korras lepitusorgani kinnitatud kokkulepe.»

§ 36. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2010. aasta 1. jaanuaril.

Riigikogu esimees Ene ERGMA